

ת נ "ך

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית מרכיב 70% מן הרמה הרגילה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.

פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28×2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי החובה	—	(8×3)	—	24 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי ההרחבה	—	(8×1)	—	8 נקודות
פרק רביעי	—	קטע להבנה ולניתוח	—	(4×3)	—	12 נקודות
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 8 נקודות).
(לכל שאלה — 28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

1. קרא מלכים א, י"ב, 1-16.

א וילך רחבעם שכס כִּי שָׁכַס
ב בא כל-ישראל להמליך אתו: ויהי כשמעו ירבעם בן-נבט
והוא עודנו במצרים אשר ברח מפני המלך שלמה וישב
ג ירבעם במצרים: וישלחו ויקראו-לו ויבאו ירבעם וכל-קהל
ד ישראל וידברו אל-רחבעם לאמר: אביך הקשה את-עלנו
ואתה עתה הקל מעבדת אביך הקשה ומעלו הפכד אשר-
ה נתן עלינו ונעבדך: ויאמר אליהם לכו-עד שלשה ימים ושובו
ו אלי וילכו העם: ויועץ המלך רחבעם את-הזקנים אשר-היו
עמדים את-פני שלמה אביו בהיתו חי לאמר איך אתם
ז נועצים להשיב את-העם הזה דבר: וידבר אליו לאמר אם-
ח היום תהיה-עבד לעם הזה ועבדתם ועניתם ודברת אליהם
דברים טובים והיו לך עבדים כל-הימים: ויעזב את-עצת
הזקנים אשר יעצו ויועץ את-הילדים אשר גדלו אתו אשר
ט העמדים לפניו: ויאמר אליהם מה אתם נועצים ונשיב דבר
את-העם הזה אשר דברו אלי לאמר הקל מן-העל אשר-
י נתן אביך עלינו: וידברו אליו הילדים אשר גדלו אתו לאמר
פ-ה-תאמר לעם הזה אשר דברו אליך לאמר אביך הכביד
את-עלנו ואתה הקל מעלינו כה תדבר אליהם קטני עבה
יא ממתני אבי: ועתה אבי העמים עליכם על כבד ואני אסיף
על-עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם
יב בעקרפים: ויבו ירבעם וכל-העם אל-רחבעם ביום השלישי
יג כאשר דבר המלך לאמר שובו אלי ביום השלישי: ויען
המלך את-העם קשה ויעזב את-עצת הזקנים אשר יעצו:

(שים לב: המשך הקטע בעמוד הבא.)

וידבר אליהם כעצת הילדים לאמור אבי הכביד את-עלכם
ואני אסוף על-עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר
אתכם בעקרבים: ולא-שמע המלך אל-העם כי-היתה סבה
מעם ה' למען הקים את-דברו אשר דבר ה' ביד אחיה
השילוני אל-ירבעם בן-נבט: וירא כל-ישראל כי לא-שמע
המלך אלהם וישבו העם את-המלך ודבר ולאמור מה-לנו
חלק בדוד ולא-נחלה בבן-ישי לאהליך ישראל עתה ראה
ביתך דוד וילך ישראל לאהליו:

ענה על סעיף א (חובה).

- א. (1) מה הם השמות של שתי הממלכות שנוצרו לאחר הפילוג המתואר בקטע שלפניך?
באיזו שנה (לועזית) אירע הפילוג?
(6 נקודות)
- (2) קרא פסוק 15 בקטע שלפניך.
על פי פסוק זה, מהי הסיבה לפילוג הממלכה? הסבר את דבריך. (6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

- ב. קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך.
הבא מן הכתוב שתי ראיות המוכיחות ששבטי ישראל חשבו שהם יכולים לכפות את רצונם
על רחבעם, והסבר אותן.
- ג. קרא פסוקים 10-11 בקטע שלפניך.
הילדים, יועציו של רחבעם, משתמשים במטפורות כדי להבהיר לו את הדברים שעליו
להשיב לעם.

- (1) בחר במטפורה אחת מפסוקים אלה, והסבר אותה. (4 נקודות)
- (2) מהו המסר לעם המובע באמצעות המטפורה שהסברת בתת-סעיף (1)?
(4 נקודות)

ד. קרא גם את נאומו של אביה בן רחבעם אל שבטי הצפון בדברי הימים ב, י"ג, 4-7.

- (1) מהו ההסבר של אביה לפילוג הממלכה? (4 נקודות)
- (2) מה אפשר ללמוד מדברי אביה על יחסו של כותב ספר דברי הימים למלכות בית דוד?
בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

2.

קרא מלכים ב, י"ח, 13-14, 28-35; מלכים ב, י"ט, 35-37.

מלכים ב, י"ח, 14-13

יג ובארבע עשרה שנה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך-אשור
יד על כל-ערי יהודה הבצרות ויתפשם: וישלח חזקיה מלך-
יהודה אל-מלך-אשור ולג'שה ויאמר חטאתי שוב מעלי
את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-
יהודה שלש מאות כפר-כסף ושלשים כפר זהב:

מלכים ב, י"ח, 28-35

כח ויעמד רבשקה ויקרא בקול-גדול יהודית וידבר ויאמר
כט שמעו דבר-המלך הגדול מלך אשור: כה אמר המלך אל-
ל ישא לכם חזקיהו כי-לא יוכל להציל אתכם מידו: ואל-
יבטח אתכם חזקיהו אל-ה' לאמר הצל יצילנו ה' ולא
לא תנתן את-העיר הזאת ביד מלך אשור: אל-תשמעו אל-
חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי
לב ואכלו איש-גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי-ברו: עד-באו
ולקחתי אתכם אל-ארץ בארצכם ארץ הגן ותירוש ארץ
לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמתו ואל-
תשמעו אל-חזקיהו כי-יסית אתכם לאמר ה' יצילנו:
לג ההצל הצילו אלהי הגוים איש את-ארצו מיד מלך אשור:
לד איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע ועוה כי-
לה הצילו את-שמרון מידי: מי בכל-אלהי הארצות אשר-
הצילו את-ארצם מידי כי-יציל ה' את-ירושלם מידי:

מלכים ב, י"ט, 35-37

ויהי לה
בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה
שמונים וחמשה אלף וישבימו בבקר והנה כלם פגרים מתים:
לז ויסע וילך וישב סנחריב מלך-אשור וישב בנינו: ויהי
הוא משתחוה בית ונסרך אלהיו ואדרמלך ושראצר
הפכו בחרב והמה נמלטו ארץ אדרט ומלך אסר-חדון
בנו תחתיו:

בנו

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא **מלכים ב**, י"ח, 13-14 שלפניך.

(1) מהו האירוע המתואר בפסוק 13, ובאיזו שנה (לועזית) הוא אירע?

(7 נקודות)

(2) בעקבות מה אירע האירוע שהזכרת בתת-סעיף (1)? בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא גם **ירמיה**, ז', 4.

בפסוק זה הנביא ירמיהו תוקף עמדה שרווחה בעם בנוגע למקדש בירושלים.

(1) על פי המשתמע מפסוק זה, מהי העמדה שרווחה בנוגע למקדש? (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי למתואר ב**מלכים ב**, י"ט, 35-37 שלפניך הייתה השפעה על גיבוש

עמדה זו של העם. הסבר טענה זו. (4 נקודות)

ג. קרא **מלכים ב**, י"ח, 28-35 שלפניך.

בנאומו רבשקה לועג לה' ולמלך יהודה, אך המסופר ב**מלכים ב**, י"ט, 35-37 שלפניך מציג

באור מגוחך דווקא את הטיעונים של רבשקה.

בסס טענה זו על שתי ראיות מן הקטעים, והסבר אותן.

ד. (1) עיין בנספח.

בנספח מובא קטע מ"תבליט לכיש", המתאר את כיבוש העיר לכיש בידי מלך אשור.

ציין על פי התבליט שני אמצעי לחימה, והסבר למה שימשו. (4 נקודות)

(2) ב**מלכים ב**, י"ח, 14 שלפניך נרמז על כיבוש לכיש, אך אין תיאור מפורט של הכיבוש.

הסבר מה מלמד היעדר תיאור הכיבוש של לכיש על יחסו של כותב ספר **מלכים** לחזקיהו?

היעזר ב**מלכים ב**, י"ח, 1-6. (4 נקודות)

3. קרא עמוס, ד', 11-1; ה' 21-25.

עמוס, ד', 11-1

א שִׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה
ב פְּרוֹת הַבָּשָׁן אֲשֶׁל בְּהֵר שִׁמְרוֹן הָעֵשְׂקוֹת דָּלִים הָרִצְצוֹת
ג אֲבִיוֹנִים הָאֹמְרוֹת לֹאֲדֹנֵיהֶם הִבִּיֵּאָה וְנִשְׁתָּה: נִשְׁבַּע אֲדֹנִי
ד ה' בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם
ה בַּצִּנּוֹת וְאַחֲרֵיתְכֶן בְּסִירֹת דֹּגָה: וּפְרָצִים תִּצְאֶנָּה אִשָּׁה נִגְדָה
ו וְהִשְׁלַכְתֶּנָּה הַהֶרְמוֹנָה נָאִם-ה': בָּאוּ בֵּית-אֵל וּפִשְׁעוּ
ז הַגִּלְגָל הִרְבּוּ לַפֶּשַׁע וְהִבִּיאוּ לַבֶּקָר וּבְחִיכֶם לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים
ח מִעֲשֻׂרְתֵיכֶם: וְקֹטֵר מִחֲמַל תֹּדֶה וְקִרְאוּ נִדְבוֹת הַשָּׁמַיִם כִּי
ו כֵּן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נָאִם אֲדֹנִי ה': וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
י נִקְיוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל-עֲרִיכֶם וְחֹסֶר לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא-
י שְׁבֵתֶם עָדִי נָאִם-ה': וְגַם אֲנִכִּי מִנְעַתִּי מִכֶּם אֶת-הַגֶּשֶׁם
כ בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לַקִּצִּיר וְהַמְטַרְתִּי עַל-עֵיר אַחַת וְעַל-
ח עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר חֲלָקָה אַחַת תִּמְטֹר וְחֲלָקָה אֲשֶׁר-לֹא-
ט תִּמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ: וְנָעוּ שְׁתֵּים שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל-עֵיר אַחַת
י לְשִׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי נָאִם-ה': הִכִּיתִי
י אֶתְכֶם בַּשִּׁדְפוֹן וּבִירְקוֹן הִרְבּוֹת גִּנוֹתֵיכֶם וּכְרֵמֵיכֶם וְתֵאֵנִיכֶם
י וְזִיתֵיכֶם יֹאכְל הַגֹּזֶם וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי נָאִם-ה': שְׁלַחְתִּי
י בְכֶם דָּבָר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הִרְגָתִי בַחֲרֹב בַּחֲוִירֵיכֶם עִם שְׁבִי
י סוֹסֵיכֶם וְאַעֲלֶה בָאֵשׁ מַחֲנֵיכֶם וּבִאֲפֹכֶם וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי
י נָאִם-ה': הִפְכִּיתִי בְכֶם כְּמַהֲפַכַת אֱלֹהִים אֶת-סֹדֶם
י וְאֶת-עֲמֹרָה וְתָהִיוּ כְּאוֹד מִצֵּל מִשְׁרַפָּה וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי
י נָאִם-ה':

עמוס, ה', 21-25

כא שְׁנֵאתִי מֵאֲסִיתִי חֲגִיכֶם וְלֹא אֲרִיחַ בַּעֲצֹדֵיכֶם: כִּי אִם-תֵּעֲלוּ-
כ לי עֲלוֹת וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֲרַעֶה וְשֹׁלֵם מְרִיאֵיכֶם לֹא אֶפְיֹט:
כב הֶסֶר מֵעָלִי הַמֶּזֶן שְׂרִיד וְזֹמֶרֶת נִבְלִיד לֹא אֶשְׁמַע: וְיִגַּל כַּמִּים
כג מִשְׁפָּט וְצִדְקָה כְּנָחַל אֵיתָן: הַזִּבְחִים וּמִנְחָה הַגִּשְׁתֶּם-לִי
כד בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל:

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) ציין שני מעשים של "פרות הבשן", שהנביא מבקר אותם. בסס את דברך על הכתוב.

(6 נקודות)

(2) מהו עונשן של "פרות הבשן", ולאיזה מאורע היסטורי בתולדות עם ישראל הוא קשור?

(6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. הדגם את השימוש בשני אמצעים ספרותיים בקטע, והסבר לשם מה הנביא משתמש בהם.

ג. בעמוס, ד, 6-11 עמוס מציין את הפורענויות שהביא ה' על ישראל.

(1) הסבר שתיים מפורענויות אלה. (4 נקודות)

(2) בתיאור הפורענויות יש משפט שחוזר חמש פעמים.

ציין מהו משפט זה, והסבר את תפקידו בנבואה. (4 נקודות)

ד. קרא עמוס, ה', 21-25 שלפניך.

(1) קרא את החוק בדברים, י"ב, 6-7.

העמדה של הנביא עמוס בקטע זה סותרת את הנאמר בדברים, י"ב, 6-7.

הסבר קביעה זו. (4 נקודות)

(2) הבא הסבר אחד ליישוב הסתירה הנזכרת בתת-סעיף (1). (4 נקודות)

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, כ', 19-20.

יט

כ"ר

תִּצּוֹר אֶל-עֵיר יָמִים רַבִּים לֶהֱלַחַם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא-תִשְׁחִית
אֶת-עֵצָהּ לְנֹדֶחַ עָלֶיהָ גְּדוֹן בִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת בִּי
כ הָאָדָם עֵין הַשָּׂדֶה לְבֹא מִפְּנֵיךְ בַּמִּצּוֹר: רֶק עֵין אֲשֶׁר-תִּדְּעַ בִּי לֹא-
עֵין מֹאכֵל הוּא אֹתוֹ תִשְׁחִית וְכֹרֶת וּבְנִית מִצּוֹר עַל-הָעֵיר
אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּהּ:

א. כתוב מהו הצו בקטע זה, הבא נימוק אחד שהמחוקק מביא לצו זה, והסבר אותו.

(4 נקודות)

ב. יש הטוענים שהחוק בפסוקים אלה נועד, כמו חוקי מלחמה אחרים, לרסן את הלוחמים.

הסבר טענה זו. (4 נקודות)

חכמה

5. קרא קהלת, א', 11-1.

א דְּבָרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם: הִבֵּל הַבָּלִים אָמַר
 ב קֹהֶלֶת הִבֵּל הַבָּלִים הֶבֶל הַבֶּל: מִה־יִּתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ
 ד שִׁיעָמָל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: דּוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם
 ה עֲמֹדֶת: וְזֶרַח הַשָּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֶרַח
 ו הוּא שֵׁם: הוֹלֵךְ אֶל־דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צָפוֹן סוֹבֵב הוֹלֵךְ
 ז הָרוּחַ וְעַל־סִבְיָתָיו שָׁב הָרוּחַ: כָּל־הַנְּחָלִים הַלֵּכִים אֶל־
 ח הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מֵלֵא אֶל־מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַלֵּכִים שֵׁם הֵם
 ט שָׁבִים לִלְכֵת: כָּל־הַדְּבָרִים יִגְעִים לֹא־יֻכָּל אִישׁ לְדַבֵּר לֹא־
 י תִּשְׁבַּע עֵינָיו לְרֹאוֹת וְלֹא־תִמְלֵא אָזְנוֹ מִשְׁמָע: מִה־שִּׁהִיָּה הוּא
 י שִׁהִיָּה וּבִמֵּה־שִׁנְעִשָּׂה הוּא שִׁיעֲשָׂה וְאֵין כָּל־חֹדֶשׁ תַּחַת
 יא הַשָּׁמֶשׁ: יֵשׁ דְּבַר שִׁיאֲמַר רֹאֵה־זֶה חֹדֶשׁ הוּא כָּבֹד הִיָּה לְעֹלָמִים
 אֲשֶׁר הִיָּה מִלְּפָנָיו: אֵין זְכוּרֹן לְרֹאשִׁימִים וְגַם לְאַחֲרָיִם שִׁהִיו
 לֹא־יִהְיֶה לָהֶם זְכוּרֹן עִם שִׁהִיו לְאַחֲרָנָה:

בפסוקים אלה קהלת מבטא את הנחת היסוד שלו בנוגע לחיים.

א. הסבר מהי הנחת היסוד של קהלת. (3 נקודות)

ב. הבא ראיה אחת מפסוקים 3-7 וראיה אחת מפסוקים 9-11 המבססות הנחת יסוד זו

של קהלת. הסבר. (5 נקודות)

נביאי אמת ונביאי שקר

6. קרא ירמיה, כ', 7-12.

פְּתִיתֵנִי ה' וּפֶתַח חֻקְתֵּנִי וְתוֹכֵל
 ח הֵייתִי לְשֹׁחֵק כָּל־הַיּוֹם כָּל־הַלַּיְלָה לֵעַג לִי: כִּי־מִדֵּי אֲדַבֵּר אֲזַעַק
 חֲמָם וְשֹׂד אֶקְרָא כִּי־הָיָה דְבַר־ה' לִי לַחֲרָפָה וּלְקֶלֶס כָּל־
 ט הַיּוֹם: וְאִמַּרְתִּי לֹא־אֲזַכֵּרְנּוּ וְלֹא־אֲדַבֵּר עוֹד בְּשִׁמּוֹ וְהָיָה בְּלִבִּי
 י כַּאֲשֶׁר בַּעֲרַת עֶצֶר בַּעֲצֻמֹּתַי וְנִלְאִיתִי כָּל־כֵּל וְלֹא אוֹכֵל: כִּי
 שְׁמַעְתִּי דְבַת רַבִּים מְגוֹר מִסָּבִיב הִגִּידוּ וְנִגִּידְנוּ כֹּל אֲנוֹשׁ
 שְׁלָמִי שִׁמְרִי צִלְעֵי אוֹלִי יִפְתָּה וְנוֹכֵלָה לוֹ וְנִקְחָה נִקְמַתְנוּ
 יא מִמֶּנּוּ: וְה' אוֹתִי כְּגִבּוֹר עָרִיץ עַל־בֶּן רֹדְפִי יִכְשֹׁלוּ
 וְלֹא יִכְלוּ בִּשְׂוֹ מֵאֵד כִּי־לֹא הִשְׁפִּילוּ כְּלִמָּת עוֹלָם לֹא
 יב תִּשְׁכַּח: וְה' עֲבָאוֹת בַּחֲן צָדִיק רֹאֶה כְּלִיּוֹת וְלֵב אֲרָאָה
 נִקְמַתְךָ יְיָהֶם כִּי אֵלֶיךָ גָּלִיתִי אֶת־רִיבִי:

בקטע זה ירמיהו מתאר את המחיר שנביא אמת משלם על מילוי ייעודו.

בסס קביעה זו על שתי דוגמאות מן הכתוב, והסבר אותן.

תגובות על החורבן ושיבת ציון

7. קרא עזרא, ד', 1-6.

א וַיִּשְׁמְעוּ צָרִי יְהוּדָה וּבְנֵימִן כִּי־בָנִי הַגּוֹלָה בּוֹנִים הֵיכָל לַיהוָה
 ב אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּגֶשׁוּ אֶל־זִרְבָּבֶל וְאֶל־דָּאשִׁי הָאֲבוֹת וַיֹּאמְרוּ
 לָהֶם נִבְנָה עִמָּכֶם כִּי כָכֶם נִדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיכֶם וְלֹא אֲנַחְנוּ
 זִבְחִים מִיָּמֵי אֶסֶר חֹדֶן מֶלֶךְ אֲשׁוּר הַמַּעֲלָה אֲתָנוּ פָּה:
 ג וַיֹּאמְרוּ לָהֶם זִרְבָּבֶל וַיִּשׁוּעַ וּשְׂאֵר רָאשֵׁי הָאֲבוֹת לִישְׂרָאֵל
 לֹא־לָכֶם וְלָנוּ לִבְנוֹת בַּיִת לֵאלֹהֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ יָחַד נִבְנָה
 לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּנוּ הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרֶס:
 ד וַיְהִי עִם הָאָרֶץ מִרְפִּים יָדַי עִם־יְהוּדָה וּמְבֻלָּהִים אוֹתָם
 ה לִבְנוֹת: וּסְכָרִים עָלֵיהֶם יוֹעֲצִים לְהַפִּיר עֲצָתָם כָּל־יָמֵי כּוֹרֶשׁ
 ו מֶלֶךְ פָּרֶס וְעַד־מַלְכוּת דָּרְיוֹשׁ מֶלֶךְ־פָּרֶס: וּבְמַלְכוּת
 אַחֲשֻׁרׁוּשׁ בְּתַחֲלַת מַלְכוּתוֹ כָּתְבוּ שְׁטֶנָּה עַל־יֹשְׁבֵי יְהוּדָה
 וַיִּדְרֹשׁלָם:

א. "צרי יהודה ובנימין" באים בדרישה אל שבי ציון. כתוב מהי הדרישה, והסבר את הנימוק

לדרישתם. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

ב. שבי ציון מסרבים לדרישה.

מהו הנימוק של זרובבל וראשי האבות לסירוב זה, ומה הייתה תגובתם של

"צרי יהודה ובנימין" על הסירוב? הסבר, ובסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ונביאי שקר

8. קרא ירמיה, כ"ו, 10-16.

וַיִּשְׁמְעוּ שְׂרֵי יְהוּדָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ
מִבֵּית-הַמֶּלֶךְ בֵּית ה' וַיֵּשְׁבוּ בִּפְתַח שַׁעַר-ה' הַחֹדֶשׁ:
וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים אֶל-הַשָּׂרִים וְאֶל-כָּל-הָעָם לֵאמֹר
מִשְׁפַּט־מוֹת לְאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבֵּא אֶל-הָעִיר הַזֹּאת כֹּאשֶׁר
שָׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל-כָּל-הַשָּׂרִים וְאֶל-כָּל-
הָעָם לֵאמֹר ה' שְׁלַחְנִי לְהַנְבִּיאַ אֶל-הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל-הָעִיר
הַזֹּאת אֶת כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם: וְעַתָּה הֵיטִיבוּ
דְּרִיכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וּשְׁמְעוּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵיכֶם וַיִּנְחַם ה'
אֶל-הָרֹעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם: וְאֲנִי הֲנִי בִידְכֶם עֹשֶׂה לִּי כָטוֹב
וְכִישֹׁר בְּעֵינֵיכֶם: אֲךָ וַיִּדְעוּ תִדְעוּ כִּי אִם-מִמֶּתִּים אַתֶּם אֹתִי
כִּי-דָם נָקִי אַתֶּם נֹתְנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל-הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל-יֹשְׁבֶיהָ
כִּי בְּאֵמַת שְׁלַחְנִי ה' עֲלֵיכֶם לִדְבַר בְּאָזְנֵיכֶם אֶת כָּל-
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים וְכָל-הָעָם
אֶל-הַכֹּהֲנִים וְאֶל-הַנְּבִיאִים אֵין-לְאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפַּט־מוֹת כִּי
בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ:

פסוקים אלה מתארים הליך משפטי שנערך לירמיהו בעקבות נבואה שנשא.

א. בנימין לאו כותב: לשבחם של השרים ייאמר שההליך נראה מאוזן וצודק.

(ב' לאו, ירמיהו, גורלו של חוזה)

הבא מן הקטע בירמיה ראייה המוכיחה שההליך המשפטי שנערך לירמיהו

אכן היה מאוזן וצודק. (4 נקודות)

ב. לדעתך, מה בדברי ירמיהו שכנע את השרים שהוא נביא אמת? הסבר. (4 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא איכה, ה', 15-22.

טו	שַׁבָּת
טז	מְשֹׁשׁ לִבֵּנוּ נִהַפֵּךְ לְאֵבֶל מְחֹלְלֵנוּ: נִפְלָה עֲטָרַת רֹאשֵׁנוּ
יז	אֹי־נָא לָנוּ כִּי חָטְאֵנוּ: עַל־זֶה הָיָה דְּוָה לִבֵּנוּ עַל־אֱלֹהֵי
יח	חֲשָׁכֹו עֵינֵינוּ: עַל הַר־צִיּוֹן שְׁשִׁמָּם שׁוֹעֲלִים הִלְכוּ־בוּ: אֲתָה
כ	ה' לְעוֹלָם תִּשָּׁב בְּסֶאֱךָ לְדֹר וָדֹר: לָמָּה לְנֶעַח תִּשְׁכַּחַנוּ
כא	תַּעֲזֹבֵנוּ לְאַרְךְ יָמִים: הֲשִׁיבֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנָשׁוּבָה תִּהְיֶה
כב	יִמְיֵנוּ בְּקֶדֶם: כִּי אִם־מָאֵס מְאֹסָתָנוּ קִצְפָּתָ עָלֵינוּ עַד־מָאֹד:

יש הטוענים שאפשר לשמוע בתגובות על החורבן הן קול שמצדיק את החורבן
הן קול המבקר את חומרת העונש שהטיל ה' על העם.
בסס את שני חלקי הטענה על הקינה שלפניך. הסבר את דבריך.

פרק רביעי — קטע להבנה ולניתוח (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 — חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא בראשית, כ"ה, 19-34.

יט ואלה תולדות יצחק בן-אברהם אברהם הוליד את-יצחק:
 כ והי יצחק בן-ארבעים שנה בקחתו את-רבקה בת-בתואל
 כא הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: ויעתר
 יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה'
 כב ותהר רבקה אשתו: ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם-
 כג כן למה זה אנכי ותלך לדרש את-ה': ויאמר ה' לה
 שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם
 כד יאמץ ורב יעבד צעיר: וימלאו ימיה ללדת והנה תומם
 כה בבטנה: ויצא הראשון אדמוני כלו כאדמת שער ויקראו
 כו שמו עשו: ואחרי-כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא
 כז שמו יעקב ויצחק בן-ששים שנה בלדת אתם: ויגדלו
 הנערים והי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם
 כח ישב אהלים: ויאהב יצחק את-עשו כי-ציד בפיו ורבקה
 כט אהבת את-יעקב: ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן-השדה והוא
 ל עיף: ויאמר עשו אל-יעקב הלעיטני נא מן-האדם האדם
 לא הזה כי עיף אנכי על-כן קרא-שמו אדום: ויאמר יעקב
 לב מכרה כיום את-בכרתך לי: ויאמר עשו הנה אנכי הולך
 לג למוות ולמה-זה לי בכרה: ויאמר יעקב השבעה לי כיום
 לד וישבע לו וימכר את-בכרתו ליעקב: ויעקב נתן לעשו
 לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את-
 הבכרה:

ענה על שאלה 10 (חובה).

10. בקטע שלפניך באה לידי ביטוי היריבות בין שני האחים, עשו ויעקב. הבא שתי דוגמאות מן הקטע המעידות על יריבות זו, והסבר כל דוגמה.

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. קרא פסוקים 22-23 בקטע שלפניך וגם **בראשית**, כ"ז, 5-17. האם לדעתך הנאמר בפסוק 23 יכול להצדיק את ההתנהגות של רבקה, המתוארת ב**בראשית**, כ"ז, 5-17? נמק.

12. הכתוב בקטע שלפניך מבליט את ההבדל בין האחים התאומים. ציין מפסוקים 24-28 בקטע שלפניך דוגמה אחת לביסוס קביעה זו, והסבר כיצד הדוגמה שציינת משמשת רמז או מידע מקדים להבנת המשך הסיפור על שני האחים בפרק זה וב**בראשית**, כ"ז.

13. יש הטוענים שדמותו של עשו מוצגת באור שלילי בקטע שלפניך, ויש הטוענים שדווקא דמותו של יעקב מוצגת בו באור שלילי. בחר ב**אחת** מן הטענות, הסבר אותה, ובסס אותה על הכתוב.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך